సంపుటి : 15
సంచిక : 8
నవంబరు : 2015

రచన ఇంటింటిపత్రిక

282

పేజీలు : 100
వెల : ` 30/-

ముఖచిత్రం :: ఆంధ్ర రాష్ట్రం - ఆవిర్భావం :: సౌజన్యం - (ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ : 1-10-1953)

చిరునామా : 1-9-286/2/ P ; "యడ్లపాటివారి ఇల్లు" ; విద్యానగర్ (రాంనగర్ గుండు దగ్గర);
హైదరాబాద్ - 500 044 :: ఫోన్ : 040 - 2707 1500
email : rachanapatrika@hotmail.com, rachanapatrika@gmail.com : Visit : www.rachana.net

సంపాదకీయం..... 5

'చిరస్మరణీయం'
పేజీలు : 90 – 99

సీరియల్ రచనలు

అనూహ్య పెళ్ళి
– సలీం 11
అంకుశం – వి. రామలక్ష్మి 55

శీర్షికలు

కిరణ్‌ప్రభ కవిత –
కరుణాకర్ రేఖాచిత్రం 7
పజిలింగ్ పజిల్ – 282
నిర్వహణ : సుధామ 8
సాహితీ వైద్యం
– వసుంధర 66

కథలు

ఇలాగే బతకాలేమో!
– ఎమ్.వి.వి. సత్యనారాయణ 30
నగలమారి – ప్రతాప రవిశంకర్ 35
కథాపీఠం కథ ...
మారేడీ – మార్పించేదీ – శారద 39
కథాపీఠం కథ ...
తాతయ్య దంతం – టి. సంపత్ కుమార్ 45
సుల్తానీ – ఎన్. తారక రామారావు 52
అమ్మ డైరీలో ఆఖరి రోజు
– ఎమ్. సుగుణరావు 56
ఇనుప తెర – మధు పెమ్మరాజు 60
ఆనాటి ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక కథ • అలనాటి ఆణి ముత్యాలు...
ఇల్లు కిరాయికి
– యం. యల్. పతి 89

వచ్చే సంచికలో కథకులు ....

వసుంధర : పుట్టగంటి గోపీకృష్ణ : పాంచాలి తదితరులు

The Views, Opinions expressed and Statements made by the Writers, Authors and Readers need not necessarily be those of the Editor and Management of Rachana Entinti Patrika. All disputes will come under the exclusive jurisdiction of respective Courts and Forums situated in Hyderabad City only.

సలహాదార్లు

కాళీపట్నం రామారావు
కవన శర్మ
అత్తలూరి నరసింహారావు
వసుంధర
కోడూరి శ్రీరామమూర్తి
కేతు విశ్వనాథరెడ్డి
డా. ఎన్. సురేంద్ర
వై. రాంబాబు & శాయి
డా. డి.వి.ఆర్. పూషా

'రచన' కార్యాలయం

చిరునామా
1-9-286/2/పి : విద్యానగర్
(రాంనగర్ గుండు దగ్గిర)
హైదరాబాద్ -500 044
ఫోన్ : 040 - 2707 1500

సంపాదకుడు
వై.వి.యస్.ఆర్.యస్.తల్పశాయి
అసోసియేట్ ఎడిటర్
'హంసలేఖ'

The Only Magazine Administered by Writers

1953లో 'ప్రెసిడెన్సి ఆఫ్ మద్రాసు' విడగొట్టబడిన ఫలితంగా రెండు రాష్ట్రాలు – 'మద్రాసు రాష్ట్రం' : 'ఆంధ్ర రాష్ట్రం' – ఏర్పడ్డాయి. ఆ తర్వాత భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల ప్రాతిపదికన 'నైజాం'తో కలిసి 'ఆంధ్ర రాష్ట్రం' కాస్తా 'ఆంధ్రప్రదేశ్'గా అవతరించింది. మరలా 'ఆంధ్రప్రదేశ్' విడగొట్టబడిన ఫలితంగా కొత్తగా 'తెలంగాణ రాష్ట్రం' ఏర్పడింది.

ఆ నాడు 'ఆంధ్ర రాష్ట్రం' అవతరణ సందర్భంగా ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ వెలువరించిన ప్రత్యేక అనుబంధం (1–10–1953) మొదటి పేజీ శ్రీ మైనేని గోపాలకృష్ణ (అమెరికా) గారి ద్వారా మాకు అందింది. వారికది శ్రీ రామినేని భాస్కరేంద్రరావు (మదనపల్లి) గారి నుంచి చేరింది. అదే ఈ నెల ముఖచిత్రం! పాఠకులు చదువుకుందుకు వీలుగా దాన్ని కొంచెం సరిచేసి 89వ పేజీలో ప్రచురిస్తున్నాము.

ఆ సందర్భంలో ఆప్పటి రాష్ట్రపతి, ప్రధాన మంత్రి, హోం మినిష్టరు, గవర్నర్లు, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులు వెలి బుచ్చిన అభిప్రాయాలూ, సందేశాలూ ఈనాటి పరిస్థితికీ వర్తిస్తాయి. ముఖ్యంగా శ్రీమాన్ చక్రవర్తుల రాజగోపాలాచారి, మద్రాసు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి సందేశం పేర్కొనదగినది. అందులో అంతర్లీనంగా మద్రాసు నగర జనాభాలో అత్యధికులుగా ఉన్న ఆంధ్రులను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఉన్నారన్నది విజ్ఞులకు విదితం!

మొన్న 'అమరావతి' శంకుస్థాపన సందర్భంలో ప్రధాన మంత్రితో సహా నాయకులు ఇచ్చిన సందేశాలూ అలాంటివే!

మరీ ముఖ్యంగా 'తెలంగాణ రాష్ట్రం' ముఖ్యమంత్రి క్లుప్త సందేశం చారిత్రాత్మకమైనది. ఈ సందేశం తెలంగాణలో స్థిరపడిన ఆంధ్రులకు భరోసా ఇచ్చిందనడంలో ఎటువంటి సందేహానికీ తావు లేదు. రాష్ట్ర విభజన సందర్భంలో సానకూలపడని దాన్ని 'అమరావతి' శంకుస్థాపన సందర్భంలో అందిపుచ్చుకోవడం వారి రాజనీతిజ్ఞత!

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎలాంటి ఆస్తిపాస్తులూ లేకుండా తెలంగాణాలో స్థిర నివాసం – ముఖ్యంగా హైదరాబాదు నగరంలో – ఏర్పరచుకున్న వారికి ఎప్పుడూ అభద్రతా భావం లేదు. ఇప్పుడు తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి మాటలతో అక్కడా ఇక్కడా ఆస్తులున్న వారిలో కూడా ఏ మూలో దాగి ఉన్న అనుమానాలు పటాపంచలు అయి ఉంటాయి. ఇక బడా బాబుల విషయానికొస్తే పేచీ అల్లా వారితోనే కదా! దానికి రాబోయే కాలమే పరిష్కారం చూపాలి మరి!

'అమరావతి' శంకుస్థాపన కార్యక్రమం ఇరు రాష్ట్ర సామాన్య ప్రజలకు ఒక సానుకూలమైన సంకేతాన్నిచ్చిందన్నది వాస్తవం. ఇది శుభపరిమాణం!

282

ఈ పత్రిక మీది! మీఅభిరుచుల మేరకు పత్రికను రూపొందించడం మా వంతు!! అభిమానించి ఆదరించడం మీ వంతు!!!

రచనాభిమానులైన చందాదారులు తరచూ అడిగే ప్రశ్న...
"మా చందా కాలపరిమితి ఎప్పుడు పూర్తవుతుంది.... ???"

మీ చందా కాలపరిమితి పూర్తయిందని/పూర్తవుతోందని తెలుసుకోవడానికి సులువైన మార్గం:

ప్రతీ నెలా మీరందుకునే 'రచన' సంచిక కవరు మీది మీ చిరునామా పైన మీ చందా సంఖ్యతో బాటుగా చందా పూర్తయ్యే/పూర్తయిన సంచిక సంఖ్య ఉంటుంది. ఈ సంఖ్యను మీరందుకున్న సంచిక సంఖ్యతో సరిచూసుకుంటే మీ చందా కాలపరిమితి ఏ సంచిక వరకూ ఉన్నదో / ఏ సంచికతో పూర్తయిందో తెలుస్తుంది. దాని ప్రకారం మీ చందా కాలపరిమితిని తగు విధంగా పొడిగించుకోవడానికి వీలవుతుంది.

ఎందుకిలా... ?

ఎప్పటికప్పుడు చందాదారులకి రిమైండర్లు పంపాలంటే శ్రమ, టైము సంగతి అటుంచితే పోస్టేజికి మాత్రమే కొన్ని వందల... వందల రూపాయలు వెచ్చించాల్సి వస్తుంది. అంత ఖర్చును 'రచన' భరించడం కష్టమన్నది రచనాభిమానులకు విదితమే కదా!... అందుకే ఈ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. చాలామంది ఈ పద్ధతికి అలవాటు పడినా ఇంకా చాలామంది అలవాటు పడాల్సిన అగత్యముంది.

'రచన'ను బహుమతిగా పొందుతున్న చందాదారులు :

ఎందరో రచనాభిమానులు తమ బంధువులకు, మిత్రులకు, శ్రేయోభిలాషులకు 'రచన'ను బహుమతిగా పంపమని చందా కడుతున్న విషయం అందరికీ విదితమే! వారు కట్టిన చందా కాలపరిమితి ముగిసిన మీదట 'రచన' అందుకుంటున్న వారు తమంత తామే చందా కాలపరిమితిని పొడిగించుకోవడం ధర్మం కదా!... కాబట్టి మళ్లీ మొదట కట్టిన వారే పొడిగింపు చందా కూడా కట్టాలనుకోకుండా ఆలోచించి తగు నిర్ణయం తీసుకోగలరు!

బకాయిదారులైన చందాదారులు :

చందా కాలపరిమితి ముగిసిన చందాదారులు – కారణాలు ఏవైనాగానీ – పొడిగింపుకు అనుకూలురు కాకపోతే కనీసం ఆ విషయం మాకు తెలియజేస్తే ఇక మీదట వారికి పత్రిక పంపడం నిలుపు చేస్తాము.

చెక్కులు/డి.డి.లు/ఎం.ఒ.లు పంపే చందాదారులకు సూచనలు :

– చెక్కుల మీద కేవలం **M/s. RACHANA** అని మాత్రమే రాయాలి. ముందుగానీ, తర్వతగానీ ఏవిధమైన విశేషణాలూ (**the Editor ; payable at Hyderabad ; Telugu monthly etc., etc.,**) రాయకూడదు. అలా రాసిన చెక్కులను బ్యాంకు అంగీకరించదు.

- **Payable at Hyderabad** అన్నది డి.డి.లకు మాత్రమే వర్తిస్తుందని గమనించగలరు.

– ఎం.ఒ.లలో అవి పంపేవారి వివరాలేమీ స్పష్టంగా పోస్టల్ వారు రాయరు. అంచేత ఎం.ఒ.లు పంపేవారు విధిగా పూర్తి వివరాలతో ఉత్తరం కూడా రాయాలి. ఉభయుల సౌలభ్యం కోసం అందరూ ఉత్తరాలలో తమ ఫోన్ నెం. రాయగలరు.

282 (నవంబరు, 2015) సంచిక వరకూ చందా కాలపరిమితి పూర్తయిన వారందరికీ ఆ వివరాలు తెలుపుతూ, ఎంత సొమ్ము పంపడం సమంజసమో సూచిస్తూ ఉత్తరాలు రాయడం జరిగింది. ఖర్చు తడిపి మోపెడయింది. అది వేరే సంగతి!

విదేశీ చందాదారులకు ఇలా రాయాలంటే ఖర్చు తడిపి 'మోపెడు'తో సరిపెట్టుకోదు - 'విమాన' మంతవుతుంది. ఆ కారణంగా వారంతా తమ ఇ-మెయిల్ 'ఐడి'లు తెలియజేస్తే బకాయి వివరాలు తెలియజేయగలమని మనవి.

ఈ విషయమై చందాదారులందరూ పెద్ద మనసు చేసుకుని తక్షణం స్పందించి, సహకరించగలరని ఆశిస్తూ...

– సంపాదకుడు

కిరణ్ ప్రభ చిటారుకొమ్మ చిరునామా

అముద్రిత (2006) కవితా సంపుటి (కవితా సంపుటి) సౌజన్యంతో

రేఖాచిత్రం

గమ్యం

గుండె నెత్తురుతో
అక్షర మాలలల్లడం –
ప్రసవ వేదన,
ఈ భావావేశం
నిన్ను చేరిందని తెలిసే దాకా –
మరణయాతన!

(అగస్ట్ 1989)

సీరియల్ నవల ప్రారంభం

ఉదయం ఎనిమిది గంటల సమయం.

ఆ రోజు మొదటి పీరియడే తనదని గుర్తొచ్చి, కాలేజీ కెళ్ళటం ఆలస్యమౌతుందేమోనని కంగారు పడ్తున్నాడు సైఫ్. రెండు సాక్స్ వెతికి తీసుకుని బూట్ల కోసం వెతికాడు. కన్పించలేదు. నిన్న సాయంత్రం కాలేజీ నుంచి వచ్చాక బూట్లు తీసి ఇక్కడే కదా పెట్టాడు. మరి ఉదయానికల్లా ఎలా మాయమైనాయో అర్థం కాక, "రాణీ... రాణీ" అని భార్యని పిలిచాడు.

సమాధానం రాలేదు. సోఫాలో కూచుని సాక్స్ తొడుక్కుంటూ మరోసారి పిలిచాడు. వంట గదిలోంచి మిక్సీ తిరుగుతున్న శబ్దం వల్లేమో రాణీకి విన్పించడం లేదనుకుని, బూట్ల కోసం హాలంతా వెతికాడు. కన్పించలేదు. ఇల్లంతా శుభ్రంగా ఉండాలన్న తాపత్రయంలో రోజూ వాడే వస్తువుల్ని కూడా తీస్కెళ్ళి కంటికి కన్పించకుండా దాచేయడం రాణికి అలవాటేనని గుర్తొచ్చి, "రాణీ నా బూట్లేవి?" అంటూ వంట గదిలోకి వెళ్ళాడు.

తనకు నాలుగు చేతులున్నట్టు చకచకా పనులు చేస్తున్న రాణిని చూసి ముచ్చట పడిపోయి తనెందుకొచ్చాడో మర్చిపోయాడు.

కళ్ళలో అనంతమైన ప్రేమతో పాటు ప్రశంసని కూడా నింపుకున్న సైఫ్ వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది రాణి.

అమాయకంగా కన్పించే భర్త మొహం చూడగానే అనాయాసంగానే ఆమె పెదవుల మీద సన్నటి చిర్నవ్వు మెరిసింది.

"నా బూట్లు" అన్నాడు కొద్దిగా తొట్రుపడుతూ. అంతందమైన విశాలమైన కళ్ళనీ, పెదవుల మీద అంటుకున్న చిర్నవ్వునీ చూడగానే ఎప్పటికిమల్లే అతనికి మాట తడబడింది.

రాణి అతని కాళ్ళవైపు చూసి ఫక్కున నవ్వింది.

"సాక్స్‌తో నడవకూడదని మీ బ్రాహ్మల్లో ఏమైనా నిషిద్ధాలున్నాయా ఏమిటి?... ఇందులో నవ్వాల్సింది ఏముంది?" అన్నాడు ఉడుక్కుంటూ.

నవ్వితే నవ్వింది కానీ ఏమాటకామాటే చెప్పాలి. రాణి నవ్వు ఎంత బావుంటుందో... కుంకుమపూలు రాలిపడ్డ కొలనులో తరంగాలు పుష్పించినట్టు... నిశ్శబ్దాన్ని ముద్దిడే మృదుమధుర మువ్వల రవళిలా ఉంది నవ్వు అనుకున్నాడు.

"నవ్వింది అందుక్కాదు. మీ సాక్సులు చూసుకున్నారా? ముస్లింలలో ఇలా రెండు రకాల సాక్సులు తొడుక్కునే సాంప్రదాయం ఏమైనా ఉందా సైఫ్‌గారూ?"

అప్పుడు చూసుకున్నాడు. ఓ కాలికి నీలం రంగుదీ, మరో కాలికి నల్ల రంగు సాక్సులున్నాయి.

"రోజూ సాక్సులు నువ్వే ఇస్తావుగా రాణీ. ఈ రోజు ఆలస్యమైపోతుంటేనూ..." అన్నాడు సిగ్గుపడుతూ.

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

అవిభక్త ఆంధ్రప్రదేశ్(భాషా సాంస్కృతిక శాఖ)లో నిర్వహించిన 2013-14 నవలల పోటీలో
రు. 25,000/- బహుమతి పొందిన నవల

తాతయ్యోపంతం

కథాపీఠం

నేటి మనిషి తనువు ఎన్నో భావి శిలాజాల గతం.
వాటి విలువను వర్తమానంలోనూ గ్రహించినవారే భావిపౌరులు!
– వసుంధర

"ఏమయ్యింది?" అంటూ గాబరాగ తట్టుతూ లేపింది నన్ను నా లైఫ్ పార్ట్నర్.

"నీకేమయ్యిందే...?"

మగత నిద్రలో వున్న నేను ఒక్కసారి లేచేసరికి, ఆపాటికే వేసిన లైటు వెలుతురులో, ఆ రోజే ఫేషియల్ చేయించుకొన్న మొహం ఎంతో అందంగా కనబడింది. తోడుగా వజ్రపు ముక్కుపుడక మెరుపు సరేసరి!

"నీ మూలుగుకి నిద్ర లేచాను... ఏ నొప్పి లేందే మూలుగుతున్నావా?" – ప్రేమతో కరుకుని మిళితంచేసి అంది.

"ఆదా! కుడిపక్క పైపన్ను నొప్పిగా ఉందే... నరాలు జివ్వుమంటున్నాయి. డిన్నర్ చేసినప్పుడు, చల్లని నీళ్ళు తాగుతున్నప్పుడు నొప్పిని గ్రహించాను"

"అబ్బా..." అంటూ చేయిని చెంపపై ఆనించుకొన్నాను. మళ్ళీ ఓ మూలుగు ఆలాప్ రూపంలో బయటకి వచ్చింది.

ఈ మూలుగుతో మిగిలిన రాత్రిని ఎలాగూ నిద్రపోనివ్వదని ఎన్నో సంవత్సరాల అనుభవంతో వెంటనే బెడ్డు దిగి రెండు లవంగాలని తెచ్చి, "నొప్పివున్న పంటి దగ్గర పెట్టుకొని నిద్రపొండి... నన్నూ నిద్రపోనివ్వండి..." – విసురుగా కసిరి మొహం తిప్పేసుకొని నిద్రలోకి జారింది సుచిత.

క్రిష్ అనబడే క్రిస్టోఫర్ రెండు లవంగాలని నొప్పివున్న పంటిదగ్గర పెట్టుకొని దేవుళ్ళని, యేసుని తలచుకొంటూ తెల్లారగానే డెంటిస్ట్ దగ్గరకి వెళ్లాలని నిర్ణయించుకొన్నాడు.

రెండు నెలల్లో మూడు దేశాల్లో వున్న పిల్లలు వస్తారు మరి! విదేశాల్లో పుట్టి అక్కడే పెరిగిపోతున్న మనవలు– మనవరాళ్ళ ముందు పంటి నొప్పితో ముక్కుతూ మూల్గుతూ వుంటే బావుంటుందా? 'మోస్ట్ ఫిట్టెస్ట్ పర్సన్'గా కనబడాలి మరి!

స్కైప్ టెక్నాలజీని చేతుల్లో పట్టుకొని పుట్టిన పిల్లలు గత నాలుగు వారాల నుండి మూడు ఖండాల్లో వుంటూనే పెద్దవారెవరికీ తెలియకుండా చర్చలు జరుపుతున్నారని తెలిసింది. సుచిత ఇద్దరికి నానమ్మ, ఒక్కరికి అమ్మమ్మ. కానీ క్రిస్ మాత్రం ముగ్గురికీ తాతయ్యే! మగవాళ్లని కూడా 'నానయ్య' 'అమ్మయ్య' అని పిలచే ఆచారం ఎందుకు ప్రచారంలో లేదో? సీమ నుంచి ఒకరు, కోస్తా నుంచి ఒకరు జంటై హైదరాబాదులో శేషాజీవితాన్ని గడుపుతున్నారు. వీరి కోసం పిల్లలు ఈసారి మాంచి ప్లాన్ వేస్తున్నారు.

క్రితంసారి వచ్చినప్పుడు పిల్లల పనుల్ని, చేష్టల్ని గమనించి వాళ్ళని 'కాగ్' (కంప్ట్రోలర్ ఆఫ్ ఆడిటర్ జనరల్) టైపు పిల్లలని ఒక నిక్‌నేమ్ పెట్టాడు తాతయ్య. మూడు దేశాల మొదటి అక్షరాలు (కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, జర్మనీ) సరిగ్గా ఇమడాయి మరి!

ఈమధ్య మా ఏరియాలో ఆల్ ఫిమేల్ డెంటిస్ట్ క్లినిక్ ఒకటి తెరచారని, ఆధునిక సౌకర్యాలు ఎన్నో వున్నాయని, నొప్పి అనేది తెలియకుండానే సేవల్ని అందిస్తామని ఎంతో హంగామా చేసి బాగా పబ్లిసిటీ ఇచ్చి చక్కని కొలతలున్న ఒళ్ళు, ముత్యాల్లాంటి పళ్ల వరసున్న ఓ వర్ధమాన నటితో రిబ్బన్ కట్ చేయించారు. బాగా నడుస్తున్నట్టుగా తెలుసుకొని ఆ క్లినిక్కే వెళ్ళాను.

మనుషుల్ని చూస్తుంటే డెంటల్ క్లినికేనా అనుమానం

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

టి. సంపత్ కుమార్

చందాదారులు కండి!
కొంత సొమ్ము ఆదా చెయ్యండి!

విడి ప్రతి వెల : రు. 30/- :: US $ 7

స్వదేశీ చందా వివరాలు :

24 సంచికలకు :: రు. 700 మాత్రమే!
(రు. 20 ఆదా!)

36 సంచికలకు :: రు. 1050 మాత్రమే!
(రు. 30 ఆదా!)

48 సంచికలకు :: రు. 1400 మాత్రమే!
(రు. 40 ఆదా!)

60 సంచికలకు :: రు. 1750 మాత్రమే!
(రు. 50 ఆదా!)

100 సంచికలకు :: రు. 2800 మాత్రమే!
(రు. 200 ఆదా!)

జీవిత చందా : రు. 7000 మాత్రమే!

విదేశీ చందా వివరాలు :

సర్ఫేస్ మెయిల్ ద్వారా

12 సంచికలకు - US $ 66 (US $ 18 ఆదా!)
60 సంచికలకు - US $ 330 (US $ 90 ఆదా!)
జీవిత చందా - US $ 400

ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా

12 సంచికలకు - US $ 105 (US $ 18 ఆదా!)
60 సంచికలకు - US $ 368 (US $ 90 ఆదా!)
జీవిత చందా - US $ 450

గమనిక : విదేశీ చందాదారులు తమ చందాను రూపాయలలో కూడా చెల్లించవచ్చును.

చందా కూపను

(కొత్త / బహుమతి / పొడిగింపు చందా)

పేరు :..

పత్రిక పంపవలసిన
పూర్తి చిరునామా :
....
....
....
....

Sub. Code No.

Amount ` ....

D.D/Cheque/M.O. No : .... Date.................

To be drawn in favour of "**M/s. RACHANA**" payable at **HYDERABAD.** For outstation cheques please add ` **50/-** (for amounts upto ` 1000/-) and ` .**65/-** (for amounts above ` 1000/-) towards Bank collection charges.

Receipt No. :

Date : Siganture

282

1-9-286/2/P,
రాంనగర్ గుండు దగ్గర; విద్యానగర్,
హైదరాబాద్ - 500 044
ఫోన్ : 040 - 27071500

Your e-mail ID : ....

ముఖచిత్రంగా ప్రచురించిన 1-10-1953 నాటి ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రత్యేక అనుబంధం

మొదటి పేజీని చదువుకుందికి వీలుగా సరిచేసి ఇక్కడ ఇస్తున్నాము.

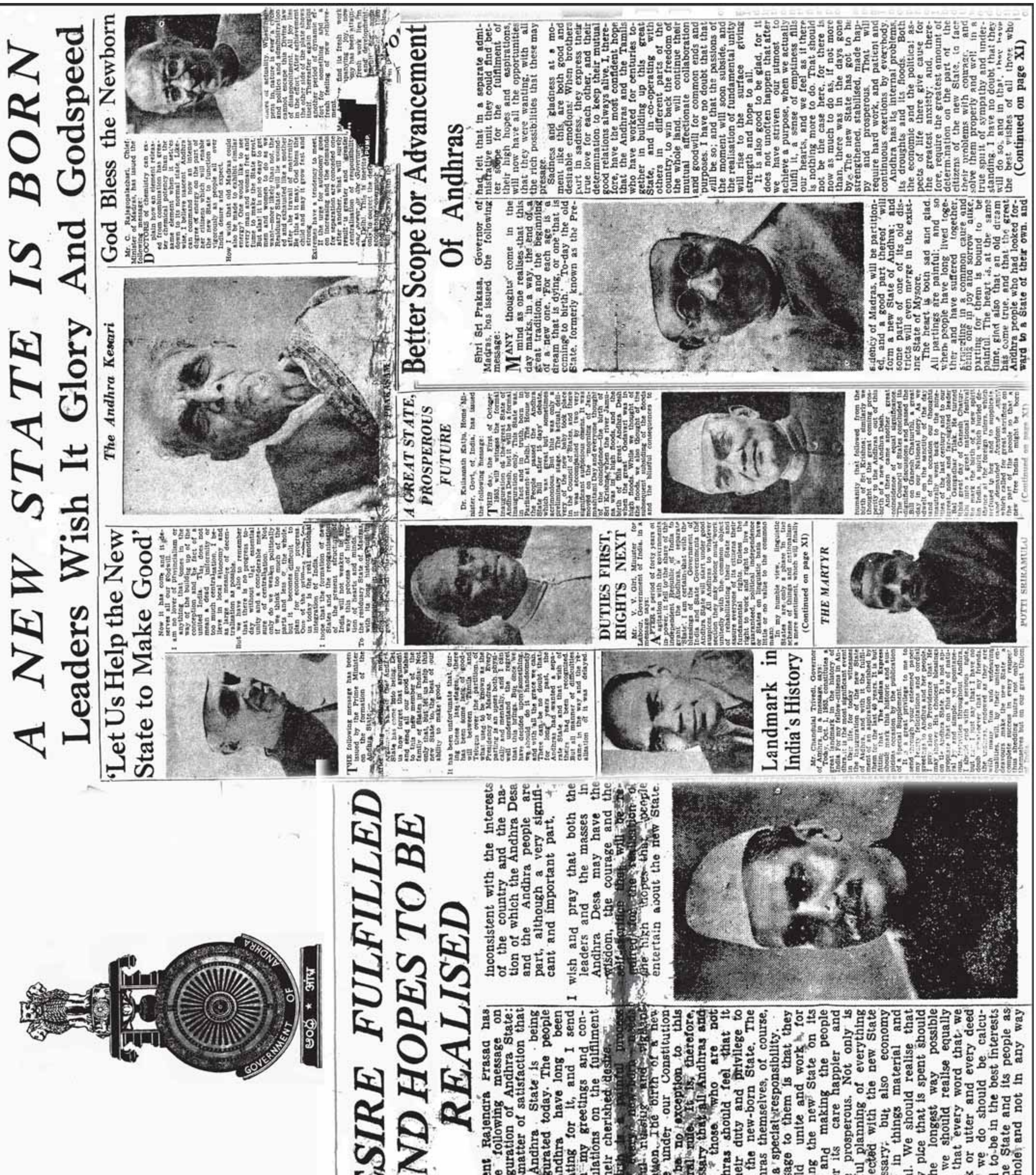

A NEW STATE IS BORN

Leaders Wish It Glory And Godspeed

DESIRE FULFILLED AND HOPES TO BE REALISED

President Rajendra Prasad has sent the following message on the inauguration of Andhra State:

IT is a matter of satisfaction that the Andhra State is being inaugurated today. The people of Andhra have long been agitating for it, and I send them my greetings and congratulations on the fulfilment of their cherished desire. [illegible] birth is a painful process [illegible] every new-born needs careful nursing and vigilant attention. The birth of a new State under our Constitution can be no exception to this general rule. It is, therefore, necessary that all Andhras and even those who are not Andhras should feel that it is their duty and privilege to help the new-born State. The Andhras themselves, of course, owe a special responsibility. [illegible] message to them is that they should unite and work for putting the new State on its feet and making the people under its care happier and more prosperous. Not only is careful planning of everything connected with the new State necessary, but also economy both in things material and moral. We should realise that every pice that is spent should go the longest way possible and we should realise equally well that every word that we think or utter and every deed that we do should be calculated to be in the best interests of the State and its people as a whole and not in any way inconsistent with the interests of the country and the nation of which the Andhra Desa and the Andhra people are part, although a very significant and important part.

I wish and pray that both the leaders and the masses in Andhra Desa may have the wisdom, the courage and the self-sacrifice that will be required for the realisation of the high hopes that people entertain about the new State.

'Let Us Help the New State to Make Good'

THE following message has been issued by the Prime Minister on the formation of the Andhra State:—

After [illegible] argument, [illegible] the Andhra State has come into being. Let us now forget that argument and send all our good wishes to this new member of the family of States in India. Not only that, but let us help this new State to the best of our ability to make good.

It has been unfortunate that, during these last stages, there has been some lack of goodwill between Tamils and Telugus over the partition of what used to be known as the Presidency of Madras. Every parting is an upset both physically and mentally, and I can well understand the regret that this brings. But once we have decided upon something, we should do it handsomely and with all the grace we can. There can be no doubt that, for long years past, the Andhras had wanted a separate State and that wish of theirs had been recognized. But all manner of difficulties came in the way and the realisation of it was delayed.

Now it has come and it deserves all our goodwill.

I am no lover of provincialism or anything that comes in the way of the building up of the conception and the fact of a united India. That does not mean a dead uniformity or too much centralisation. I believe in local autonomy and as large a measure of decentralisation as possible.

But we have also to remember that there is no progress today without that essential unity and a considerable measure of centralisation. Not only do we weaken politically if we think too much of the parts and less of the whole, but it becomes difficult to plan for economic progress. One of the prim[illegible] us today is the real emotional integration of India.

I hope that the formation of new States and the reorganisation of the present structure of India will not weaken in any way this process of integration of hearts and minds.

To the residuary State of Madras, with its long history [illegible]

The Andhra Kesari

[illegible] PRAKASAM

God Bless the Newborn

Mr. C. Rajagopalachari, Chief Minister of Madras, has issued the following message:

DOCTORS of chemistry can explain how an element released from combination has greater chemical potency than the same element when it settles down to its normal state. Likewise, I believe nascent Andhra can command now an intense degree of energy on the part of her citizens which will enable the new State to function as vigorously as people all over India desire and expect.

How I wish that old Madras could also be made to exhibit similar energy? One would like to see every man and woman fret and fume to make the State great. But alas! it is not so easy to get men and women to do as we want—more likely than not, the Residuary State will lie wounded and exhausted like a mother after the travail of maternity. Be this as it may, God bless the child and may it grow fast and strong.

Extremes have a tendency to meet. If the urge for autonomy goes on increasing and the demands for separation are conceded one after another, what will surely result is greater and greater centralisation of responsibility [illegible] at Delhi. This is inevitable [illegible] only to correct the def[illegible] accompany overmuch [illegible]

[illegible] of actuality. What happens in nature is ever a cycle and politics and administration cannot escape this Divine law of disappointment. All joy lies in the effort. After achievement the other side of the plate shows itself. Thereafter again begins another period of dynamic effort for something and a fresh feeling of new achievement.

[illegible] find its fresh work [illegible] joy, now [illegible] has been attain[illegible] fresh work lies in [illegible] and development [illegible]

A GREAT STATE, PROSPEROUS FUTURE

Dr. Kailasnath Katju, Home Minister, Govt. of India, has issued the following message:

THIS day, the First of October 1953, will witness the formal inauguration of the great State of Andhra Desh, but it will be a formal inauguration only. This State was, in fact and in truth, born in Parliament at Delhi. The House of the People passed the Andhra State Bill after 15 days' debate, which was great but sometimes acrimonious. But this was only a preliminary stage. The actual delivery of the new baby took place in the Council of States, and there it was accompanied by two very significant auspicious omens. It was moved on the morning of Janmashtami Day and everyone thought of the coincidence—the birth of Sri Krishna when the river Jamuna was in high floods, and the birth of this great Andhra Desh when the great Godavari was in high floods. While we thought of the floods, we also thought of the subsequent subsiding of the floods and the blissful consequences to humanity that followed from the birth of Sri Krishna; similarly we thought of the great coming prosperity to the Andhras out of this birth of a new Andhra Desh.

And then came another great coincidence of equal significance. The Council of States concluded its dignified discussions and passed the Bill on Ganesh Chaturthi, a great day in our National story. As we dwelt on the sanctity of the day and of the occasion our thoughts naturally went back to the nineties of the last century and to our great, noble and far-sighted leader Bal Gangadhar Tilak. He turned this great day of Ganesh Chaturthi into a great national festival to mark the birth of a new spirit in India, a spirit which hurled defiance at the foreign rulers, which refused to beg and to supplicate and demanded freedom [illegible] which called for great sacrifices on the part of the people so that a new free India might be born

(Continued on page XI)

DUTIES FIRST, RIGHTS NEXT

Mr. V. V. Giri, Minister for Labour, Government of India, in a message says:

AFTER a period of forty years of agitation with the governments in power, it fell to the share of the independent Republic of India to grant the Andhras a separate State. I am certain that with the blessings of the Government of India and State Governments the Andhra State will start under good auspices. All Andhras to whatever section they may belong must work unitedly with the common object of rehabilitating their State and assure everyone of its citizens their fundamental rights. Unless the right to work and right to live is guaranteed, political independence or States on linguistic basis have little or no value to the common man.

In my humble view, linguistic States are only a phase in the scheme of things and nationalism a mere sentiment, which will finally

(Continued on page XI)

Landmark in India's History

Mr. Chandulal Trivedi, Governor of Andhra, in a message, says:

Today, Oct. 1, 1953, constitutes a great landmark in the history of India. For my fellow-citizens in Andhra, it is the most significant event in their life, for today witnesses the inauguration of the new State of Andhra, and with it the fulfilment of an aspiration cherished by them for the last 40 years. It is but fitting that The Indian Express should mark this historic and auspicious occasion by the publication of a Special Supplement.

It is a great privilege to me to send through your esteemed paper my hearty felicitations and cordial greetings to Andhra and her people. I pray also to Providence that He may shower His choicest blessings on the Andhra State. It is not appropriate that on this day of natural joy and simple, yet spontaneous, festivities throughout Andhra, I should end with a serious note, but may I just say that I have no doubt whatsoever that my friends, the Andhras, endowed as they are with many fine and endearing qualities, will, by their united endeavours make the new State a complete success in every respect, thus shedding lustre not only on themselves but on our great Union of India.

THE MARTYR

POTTI SRIRAMULU

Better Scope for Advancement Of Andhras

Shri Sri Prakasa, Governor of Madras, has issued the following message:

MANY thoughts come in the mind as one realises that this day marks, in a way, the end of a great tradition, and the beginning of a new one. 'For each age is a dream that is dying, or one that is coming to birth.' To-day the old State, formerly known as the Presidency of Madras, will be partitioned, and a good part thereof will form a new State of Andhra; and some parts of one of its old districts will even merge in the existing State of Mysore.

The heart is both sad and glad. All partings are painful; and so when people have long lived together and have suffered together, struggling in a common cause and being one in joy and sorrow alike, parting for them is bound to be painful. The heart is, at the same time, glad also that an old dream has come true, and that the great Andhra people who had looked forward to a State of their own, and had felt that in a separate administrative unit they could find better scope for the fulfilment of their high hopes and aspirations, will now have all the opportunities that they were wanting, with all the rich possibilities that these may presage.

Sadness and gladness at a moment like this, are both good and desirable emotions. When brothers part in sadness, they express their true love for each other, and their determination to keep their mutual good relations always alive. I, therefore, have the most confident hope that the Andhras and the Tamils who have worked for centuries together in building up this great State, and in co-operating with others in different parts of the country, to win back the freedom of the whole land, will continue their mutual affectionate collaboration and goodwill for common ends and purposes. I have no doubt that that will be so; and that the passions of the moment will soon subside, and the realisation of fundamental unity will rise to the surface giving strength and hope to all.

It is also good to be glad, for it does not unoften happen that after we have striven our utmost to achieve a purpose, when we actually fulfil it, a sense of emptiness fills our hearts, and we feel as if there is nothing more to do. That should not be the case here, for there is now as much to do as, if not more than, there was in the days gone by. The new State has got to be strengthened, stabilised, made happy and prosperous. That will require hard work, and patient and continuous exertions by everybody. Andhra has its internal problems, its droughts and its floods. Both the economic and the political aspects of life there give cause for the greatest anxiety; and, therefore, require the greatest amount of determination on the part of the citizens of the new State, to face their problems with courage, and solve them properly and well in a true spirit of sympathy and understanding. I have no doubt that they will do so, and in that, they have the best wishes of all those who

(Continued on page XI)

ఆనాటి ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక కథ • అందాల బాపు బొమ్మతో...

ఆ రోజు ఆదివారం కాబట్టి మామ ఇంట్లోనే ఉన్నడు. అప్పుడే పేపరు పిలగాడు తెచ్చిన *'ఆంధ్రపత్రిక'* చదువుకుంట వరండల కూసున్నడు.

నేను మామకు కొంచెం దూరంగున్న ఒక కుర్చీల కూసొని నా జిందగీని గురించి సోచాయించుతున్న.

ఇంతట్లనే ఒకాయిన కంపోండు గేటు తీసుకుని లోపలి కొచ్చిండు. లోపలి కొస్తూనే మామను చూసి, "నమస్కారమండి, రమణయ్యగారూ!" అని అన్నడు. మామ పేపరు మీదున్న నజర్ (దృష్టి) ఆయన మీదికి తిప్పి, "వోహో మీరా! రండి రండి" అంటూ వరండలకు ఆహ్వానించిండు.

అయినొచ్చి మామ పక్కకున్న కుర్చీల కూసున్నడు.

"ఏం పనిమీదొచ్చింద్రు?" – అడిగిండు మామ.

ఆయన జర్రసేపు నీళ్లు మింగినంక మామ దిక్కు చూస్తూ ఇట్లన్నడు :

"నేను హైద్రాబాద్ సిటికి రావడం ఇదే మొదటిసారి. ఇక్కడ నాకు బంధువులుగానీ, తెలిసినవాళ్లుగానీ ఎవరూ లేరు. ప్రస్తుతం హోటల్లో ఉంటున్నాను..." అని కొంచెంసేపాగి మల్ల శురువు చేసిండు.

"మీరు ఈ సిటిలో చాలా పరిచయమున్నవారు కాబట్టి కాస్త శ్రమనుకోకుండా మీరు మన ఆఫీసు ప్రాంతంలో వో రెండు రూముల పోర్షను అద్దెకు చూసిస్తే ఫామీలీని తీసుకురావా లనుకుంటున్నాను"

మామ జర్రసేపు సోచాయించి, "ఇప్పటికైతే ఖాళీ లెక్కడున్నవో నాకు తెలువదు. కాని రేపటి వరకు తెలుసుకొని చెప్త"నని అన్నడు.

వచ్చినాయన సరే నన్నడు.

ఇంక జర్రసేపటికిదాక వాళ్ల ఆఫీసు మాటలు మాట్లాడు కున్నంక ఆయన వెళ్లిపోయిండు.

ఆయన పోంగనే మామ నాదిక్కు తిరిగి, "పుల్లయ్యా!" అని పిలిచిండు.

"ఏంది, మామా!" అన్న.

"నీకు హైద్రాబాద్ సిటీతోటి మంచి ములాఖాతున్నది గదా..."

"ఊ!"

"మరయితే ఒక పని చేసిపెడ్తవా?"

"తెలిసిందిలుయ్యి అదేం పనో"

"ఏం పనో చెప్పు చూస్త"

"అదే ఇప్పుడొచ్చినాయినకు ఒక ఇల్లు కిరాయికి చూసుక రమ్మంటవ్"

"అంతే! చెప్పకముందే తెలుకున్నవ్. పిల్లగాండ్లంటే ఇట్లుశారుండాలే"

మామ నన్ను ఉబ్బిస్తుండని తెలుసుకున్న.

"ఇప్పుడొచ్చినాయిన పాపం వొత్తి అమాయకుడు. మొన్ననే కొత్తగా బదిలై వొచ్చిండు. ఆయనకు ఇల్లు కిరాయికి చూసిపెడ్తే నీ మదత్ మరిచిపోడు"

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

బాపిస్టుల కోసం

బాపిస్టుల సహకారంతో

బాపిస్టు తయారించిన

బాపు

ఉత్తర రచన

తొమ్మిది 'రచన' సంచికల నవరత్నమాలిక

2014 అక్టోబరు-నవంబరు నుంచి 2015 ఆగస్టు వరకూ 'రచన' తొమ్మిది సంచికలను "బాపు ఉత్తర రచన" స్పెషల్‌గా వెలువరించడం జరిగింది.

ఈ ప్రత్యేక రచనలలో...

- అభిమానులకు, ఆత్మీయులకు బాపు రాసిన నవరసభరితమైన ఉత్తరాలున్నాయి.
- ఇంతవరకు ఎక్కడా కనిపించని బాపు రేఖాచిత్రాలు, వర్ణచిత్రాలు కనిపిస్తాయి.
- అలనాటి మన బాపుని రమణీయంగా స్మరింపచేసే కబుర్లూ ఉన్నాయి.

ఈ సెట్ మీ లైబ్రరీలో ఉంటే బాపురమణ కొంచంగా మీతో ఉన్నట్టే!

ఇవి బాపు ఇష్టుల సహకారంతో తయారైన విశిష్ట సంచికలు!

ఈ నవరత్నమాలిక మొత్తం వెరసి 1388 పుటలు.

ఈ తొమ్మిది 'రచన' సంచికల నవరత్నమాలిక కావల్సిన వారు ` 550/- పంపితే రిజిష్టరు పోస్టులో పంపుతాం.

పోస్టల్ ఖర్చులు మావే! వి.పి.పి. పద్ధతి లేదు.

Multi-City Cheque/DD to be drawn in favour of **"RACHANA"** payable at "Hyderabad" and sent to : 1-9-286/2/P. Vidyanagar, Hyderabad - 500 044

గుమ్మడి వేంకటేశ్వరరావు   బాపు

ఆ రోజుల్లో, అంటే 1994 ప్రాంతంలో, సుప్రసిద్ధ రేఖా చిత్రకారుడు 'రంగా' వేసిన చిత్రమొకటి పదే పదే కనిపించేది. ఒకే ఒక్క రేఖలో మహాత్మాగాంధీని ముమ్మూర్తులా రూపుకట్టించే రేఖా విన్యాసమది. సింప్లిసిటీకి నిర్వచనంలా ధ్వనించే ఆ చిన్న గీత ఛానెల్స్‌లో కూడా కనిపిస్తుండేది.

'రంగా' గీతని, ఆ క్లుప్తతని బాపు తెగమెచ్చుకునేవారు.

ఒక సందర్భంలో గుమ్మడితో ఈ బొమ్మ ప్రస్తావన వచ్చింది. ఆయని గాంధి బొమ్మని మెచ్చుకుంటూనే, 'మీరు చెయ్యి చేసుకుంటే అంత సింపుల్‌గా, అంత క్లుప్తంగా గాంధి నెహ్రూలను కలిపి చిత్రించగలరు' అన్నారు అభినందనపూర్వకంగా.

ఆ మాటకి బాపు నవ్వేసి వూరుకున్నారు.

తర్వాత కొద్ది రోజులకే పొదుపైన గీతలతో గుమ్మడి ప్రస్తుతిని సాకారం చేస్తూ బొమ్మ గీశారు.

'ఇది గుమ్మడిగారిదే!... ఇందులో నాదేమీలే'దంటూ ఆ బొమ్మని ఆయనకు పంపారు.

గుమ్మడి ఎంత ఆనందపడ్డారో మాటల్లో చెప్పలేను.

ఆ రేఖాచిత్రాన్ని పెద్ద సైజుకి బ్లోఅప్ చేయించుకుని వారింట్లో ప్రముఖంగా పెట్టుకున్నారు హైదరాబాద్ ఫిలిం నగర్‌లో. గుమ్మడి డ్రాయింగ్ రూంలో ఈ బొమ్మ నిలువెత్తున కనిపించేది.

అందరికీ ఆ బొమ్మ వెనుక కథని ఆసక్తికరంగా గుమ్మడి చెబుతుండేవారు.

ఆ గీతల వెనుక తన పాత్ర కూడా ఉన్నందుకు గర్వపడేవారు.

– శ్రీరమణ

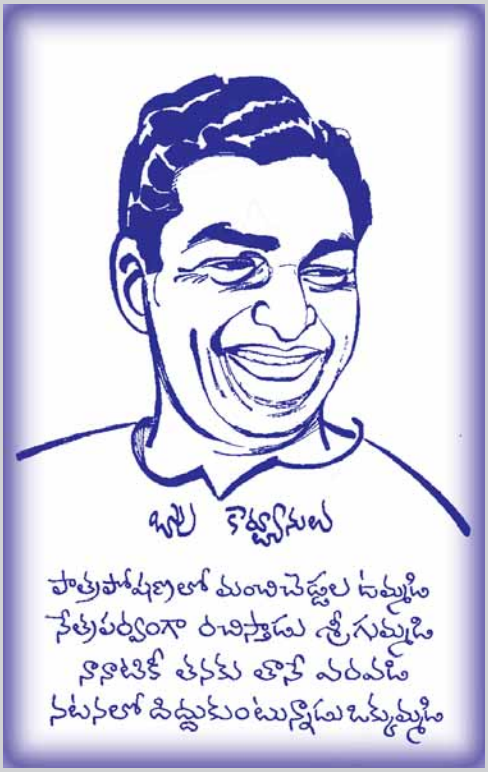

... బాపుగారు నాకు బహూకరించిన ఒక రేఖాచిత్రం మా యింటికే అలంకారం. మానవోత్తములయిన గాంధీజీ, నెహ్రూజీ యిద్దరూ ఒకరిలో ఒకరుగా వుండే ఒకే రేఖతో గీసిన అమూల్య చిత్రం అది.

బహుశః దాని ప్రాధాన్యం యిప్పుడంతగా తెలియక పోయినా కొన్ని దశాబ్దాల తరువాత భావితరాల వారికి ఒక వెలలేని కళాఖండంగా మిగిలిపోతుంది.

పూర్ణచంద్రుణ్ణి ఎన్నిసార్లు చూసినా తనివి తీరదు.

తాజ్‌మహల్‌ను ఎన్నిసార్లు దర్శించినా యింకా చూడాలనే వుంటుంది.

అలాగే ఆ రేఖాచిత్రాన్ని రోజూ చూస్తున్నా యేవో కొత్త అందాలు కనిపిస్తునే వుంటాయి.

బాపు రమణలతో నాకున్న సాన్నిహిత్యానికి ఆ రేఖా చిత్రం ఒక తీపి గురుతు.

(గుమ్మడి వేంకటేశ్వరరావుగారి 'తీపి గురుతులు – చేదు జ్ఞాపకాలు' నుండి)

Owned, Edited, Printed and Published by Y.V.S.R.S. Sai :: Phone : 2707 1500
Corporate Office Address : "YADLAPATI's HOME"; 1-9-286/2/P, Vidyanagar, Hyderabad - 500 044
Printed at Charita Impressions, 1-9-1126/B, Azamabad, Hyderabad - 500 020